

بیست و چهارم اسفند ماه

- * هنگامی که تاریخ ایران را برگ به برگ بازنگری می کنیم، به رخدادهایی برمی خوریم که کمتر از آنها سخن گفته شده است.
- یکی از آن رخدادهای زاد روز مرد ایرانشاز **رضاشاه بزرگ** است.
- * در تاریخ چندین ده ساله ی گذشته ی ایران، روز بیست و چهارم اسفند ماه روز ویژه ایست.

- نخست اینکه زادروز **رضاشاه بزرگ** است.
- دو دیگر اینکه روز نامزدی **محمد رضا پهلوی**، جانشین **رضاشاه بزرگ** با شاهزاده **فوزیه**، خواهر **ملک فاروق**، پادشاه **میسر** بوده است.

- این زناشویی با نافرجامی روبرو شد و کار آنها به جدایی کشید.
- شاید از برای همین است که از این رخداد مهین (مهم) زندگی **محمد رضا شاه پهلوی** کمتر سخن گفته می شود.
- میوه ی این زناشویی شاهزاده **شهناز پهلوی** است که آرزو می کنیم پیوسته تندرست باشند.

شاهدخت شهناز پهلوی

کوتاهواره ای از زندگی پربار رضا شاه بزرگ

- رضا در سال ۱۲۵۶ خورشیدی در روستای الاشت که در بخش سوادکوه می بود، چشم به جهان گشود.
- پدرش در ارتش کار می کرد. چند ماه پس از زاده شدن، پدر نوزاد در می گذرد. پس از این رخداد بانو نوش آفرین، مادر با
فرزندش رضا که در آن زمان شش ماه بیشتر نداشت راهی تهران می شود.

- در میان راه این زهسپاری، از **مازندران** به **تهران** کودک سخت بیمار می شود. و تا رسیدن به کاروانسرای **گدوک**، بچه از سرما یخ می زند. مادر و دیگر زهسپاران گمان می کنند که کودک مرده است. از اینرو کودک یخ زده را از آغوش مادر بیرون آورده و در کنار چارپایانشان می گذارند، تا فردا در روشنایی روز او را به خاک بسپارند. گرمای آن جایگاه مایه ی آن می شود که نوزاد جانی دوباره گرفته و با گریه پیرامونیان را به سوی خود بکشد.

- **رضاشاه** بزرگ به هنگام پادشاهی، این داستان رابارها، به ویژه به هنگام ساختن راه آهن شمار برای دیگران، از آن میان برای **محمدعلی فروغی** و **حسن اسفندیاری** بازگو کرده است.

* **بانو نوش آفرین** با نوزادش، نزد برادرانش که در بخش **سنگلج** می زیسته اند، می رود. هنگامی که **رضا** سال های شش یا هفت سالگی را می گذرانیده که مادرش چشم از جهان فرو می بندد و یکی از برادران **نوش آفرین** به نام **ابوالقاسم بیگ**، که در **قزاق خانه** به کار دوزندگی (خیاطی) سرگرم بوده، سرپرستی **رضا** را به گردن می گیرد. **ابوالقاسم بیگ** می کوشید که مانند پدر از **رضا** نگهداری کند.

- رضا به چهارده سالگی که می رسد، **صمصام** که با **امین السلطان** نخست وزیر آن زمان آشنایی داشت او را به نام :
+ سرباز ساده به **فوج سوادکوه**، می برد. بدینگونه که اگر سواری بیمار می شد و یا بر سر کارش نمی آمد، این پیاده ی قزاق به نمایندگی او سوار شده و به رستگ (صف) درون می شد. سپس تر ها خود **رضاشاه** باز گو می کرده که در آن هنگام به اندازه ای خردسال بوده که دیگران وی را سوار اسب می کرده اند.

+ پس از کشته شدن **ناصرالدین شاه** در سال ۱۲۷۵ خورشیدی، **فوج سوادکوه**، برای نگهبانی از **سفارتخانه و مراکز دولتی** به **تهران** فراخوانده می شود. **رضا** به نگهبانی از سفارت **هلند** بر گزیده می شود.
- هر کجا که **رضای جوان** را می فرستند او به اندازه ای از خود شایستگی نشان می دهد که پایگاه های پیشرفت را یکی پس از دیگری بالا می رود.

- یکی از کارهایی که به او واگذار شده بود نگهداری از بانک **استقراضی روسیه** در **مشهد** بود. در این زمان **رضاخان** چنان ورزیدگی در به کار بردن مسلسل های **ماکسیم** پیدا می کند که به **رضا ماکسیم** پراوازه می شود. هنگامی که **رضاخان** جوان در بخش نیروی **قزاق** بوده، با کوشش های پیگیر در کار ارتش پیشرفت می کند زیرا او کار سربازی را با سرسختی و دلیری انجام می داده است. در همان هنگام هم می کوشد که خواندن و نوشتن را بیاموزد. هر چند کسی نمی دانست چه کسی به او آموزش می داده است.

* بدینگونه و تنها با نشان دادن شایستگی های **رضای جوان** بر جایگاه های اداری، لشگری و کشوری می نشیند تا اینکه به نخست وزیری کشور می رسد.

در آن زمان احمدشاه واپسین پادشاه دودمان **قاجار** به بهانه ی درمان در اروپا به سر می برد. در نبود پادشاه ایران در کشور رخدادهای بسیار پیش می آید. برای برجا ماندن دودمان **قاجار**، کار **مجلس مؤسسان** واگذار شد.
- این مجلس در تاریخ ۲۱ آذرماه ۱۳۱۴ رای به پادشاه شدن رضا پهلوی داد. که پس از او فرزند پسرش به جانشینی او برگزیده خواهد شد. این پسر می باید مادرش ایرانی باشد. سرانجام **رضاخان** در ۲۴ آذرماه ۱۳۰۴ در **مجلس مؤسسان** سوگند خورده و در همان روز برای نخستین بار بر تخت مرمر نشسته و به گونه ای داتی (قانونی) پادشاه کشور ایران شد.

* **رضا شاه** بزرگ از آغاز جوانی، به ویژه در شانزده سالی که بر تخت شاهی نشسته بوده کارهای بسیاری برای ایران و مردم ایران انجام داد.

- در اینجا تنها از چند کاری که با کوشایی **رضاشاه** بزرگ انجام گرفته نام برده می شود:

- + اصلاحات قضائی و لغو کاپیتولاسیون
- + لغو برده داری
- + کوتاه کردن دست آخوندها از بسیاری کارها و کنار گذاردن آنها
- + قانون لباس های متحد الشکل
- + قانون برداشتن چادر از سر زن ایرانی
- + حفظ تمامیت ارضی ایران
- + ساخت راه آهن سراسری ایران
- + راه سازی در سراسر کشور
- + فراهم کردن قانون مدنی در ایران
- + بنیان گذاری اداره ی ثبت احوال و درست کردن شناسنامه برای هر ایرانی
- + اجرای قانون نظام وظیفه
- + بنیان گذاری بانک ملی ایران، بانک سپه، بانک کشاورزی
- + بنیان گذاری بیمه ی ایران
- + بنیان گذاری رادیو ایران

+ بنیان گذاری دانشگاه تهران
+ بنیان گذاری فرهنگستان ایران
+ بنیان گذاری کارخانه های بافندگی مازندران
+ دگرگون کردن سالنامه ی کشور از تقویم هجری به تقویم خورشیدی جلالی
+ و بسیاری کارهای ارزنده ی دیگر.

گرد آورنده : ژاله دفتریان
اسپند ماه ۲۵۸۰ ایرانی
مارس ۲۰۲۲ ترسایی